

А.В. Колдовський, к.е.н.,

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ БАНКІВ УКРАЇНИ

Перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є важливим кроком при інтеграції України в світовій економічний простір, що є особливо актуальним у теперішніх умовах глобалізації фінансових процесів та змін податкового законодавства в Україні.

Банки України ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність відповідно до умов МСФЗ із 2012 року. Проте, не можна вважати, що відбулася повна гармонізація обліку, оскільки є ще багато питань, які залишаються невирішені, що пов'язано головним чином із національними особливостями нашої країни. Серед таких питань є розбіжності між вимогами щодо визнання активів, їх оцінок із метою бухгалтерського обліку та обліку з метою оподаткування, які призводять до необхідності ведення окремих інформаційних баз для складання фінансової та податкової звітності та створенням складних методик контролю та звірки даних. Це ускладнює правильне розуміння норм МСФЗ, уповільнює процес їх запровадження.

Питання гармонізації фінансового та податкового обліку доходів та витрат банку є важливою складовою удосконалення організації формування та складання звітності банків. При вирішенні даної проблеми необхідно:

- обґрунтувати доцільність синтезу податкового та бухгалтерського обліку в рамках перехідного періоду на МСФЗ банків;
- дослідити економічну сутність доходів та витрат як об'єктів бухгалтерського та податкового обліку в банках;
- встановити розбіжності між класифікаціями доходів та витрат згідно з вимогами національних положень, МСФЗ та податкового законодавства;
- удосконалити методику обліку доходів та витрат банку з метою оподаткування.

Вимога перевести звітність банків на МСФЗ, а також постійні зміни у податковому законодавстві є першопричиною для нових досліджень і розробок у сфері гармонізації бухгалтерського і податкового обліку банків та удосконалення методики відображення в обліку доходів та витрат із метою оподаткування.

На сьогоднішній день відомими є два методи формування звітності за міжнародними стандартами: трансформація існуючої звітності та паралельне ведення бухгалтерського обліку. На цей час у вітчизняних банках переважна більшість звітів за МСФЗ створюється методом трансформації за рахунок створення проміжних таблиць і перенесення за певними алгоритмами інформації з оборотно-сальдової відомості та деталізованого звіту про фінансові результати. Таким чином, коректування вітчизняної звітності під вимоги міжнародних стандартів можна вважати першим етапом у підготовці звітності за МСФЗ.

На даний момент МСФЗ є ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність банків, створює достовірну базу для визнання доходів і витрат суб'єктів, що надають звітність, та ухвалення відповідних управлінських рішень. Проте, на даний час, вважаємо, ще не повністю відбулася гармонізація бухгалтерського обліку з вимогами МСФЗ. Як зазначалося вище, одним із найвагоміших чинників удосконалення організації формування та складання звітності банків є зближення бухгалтерського обліку з податковим. Необхідним є вдосконалення та перегляд ПКУ щодо визнання та класифікації доходів та витрат. А також, на нашу думку, найбільш доцільною методикою податкового обліку доходів і витрат є ведення на рахунках 8-го класу Плану рахунків, оскільки дана методика відповідає правилам ведення обліку, при відображенні господарських операцій у податковому обліку застосовується елемент методу бухгалтерського обліку – «подвійний запис», у якості контрольного засобу при виконанні контрировок, що дозволяє запобігти арифметичній помилці, підвищує інформативну функцію обліку.

Колдовський А.В. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку банків України [Текст] / А.В. Колдовський // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2014.